
OBSAH

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Sociální ochrana	9
1.1 Sociální ochrana – její úkoly	9
1.2 Přehled vědních disciplín a jejich podíl na řešení otázek zacházení s pachateli a jejich reintegrace do společnosti	10
1.2.1 Penologie	10
1.2.2 Penitenciární pedagogika	12
1.2.3 Penitenciární psychologie	14
1.2.4 Penitenciární psychiatrie	15
1.2.5 Penitenciární sociologie	16
1.2.6 Sociální práce	18
1.3 Vztah penologie k trestněprávním vědám	19
1.4 Spolupráce Policie s Vězeňskou službou	21
2 Historie trestu a trestání	24
2.1 Pojetí trestu a trestání	24
2.2 Trest a trestání v historickém vývoji a vznik penologických systémů	30
2.2.1 Historický vývoj trestu a trestání (do vzniku penologických koncepcí)	30
2.2.2 Novodobé pojetí trestu odnětí svobody a vznik penologických systémů	34
2.2.3 Rozvíjení progresivního penologického (penitenciárního) systému	44
3 Světové a evropské trendy ve vězeňství	47
3.1 Mezinárodní trestní a penitenciární komise – její vznik, vývoj a význam	47
3.2 Standardní minimální pravidla OSN pro zacházení s vězňenými	48
3.3 Evropská vězeňská pravidla. Rada Evropy – její přínos pro vězeňství	54
3.3.1 Evropská vězeňská pravidla	54
3.3.2 Význam Rady Evropy	58
3.4 Koncepce rozvoje vězeňství v České republice	62
4 Organizační struktura vězeňské služby	70
4.1 Změny a pojetí Vězeňské služby ČR	70
4.2 Úkoly Vězeňské služby a justiční stráže ČR	71
4.3 Organizační struktura Vězeňské služby	73
4.3.1 Organizace a řízení Vězeňské služby	74
4.4 Povinnosti a oprávnění pracovníků Vězeňské služby ČR	77

5	Právní úprava výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody	82
5.1	Právní úprava výkonu vazby	82
5.2	Právní úprava výkonu trestu odnětí svobody (dále VTOS)	93
5.2.1	Základní právní normy upravující VTOS	93
5.2.2	Diferenciace věznic	94
5.2.3	Přijímání a umístování odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody (dále VTOS)	96
5.2.4	Práva a povinnosti odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody	98
5.2.5	Zacházení s vězňenými	102
5.2.6	Zajišťování bezpečnosti v jednotlivých typech věznic	105
5.2.7	Výkon trestu odnětí svobody u některých skupin odsouzených	108
6	Negativní jevy ve vězení	114
6.1	Negativní důsledky pobytu ve vězení	114
6.2	Specifické formy chování a jednání vězňených (anomální chování)	116
6.3	Faktory podmiňující penitenciární zacházení s vězňenými	117
6.4	Prizonizace	119
6.5	„Druhý“ život vězňů	125
6.6	Formy agrese v penitenciárním prostředí	127
6.7	Sebevražedné jednání a automutilace	132
6.8	Volní odmítání stravy – hladovky	134
6.9	Penitenciární problematika náhradního sexuálního uspokojování	134
6.10	Problematika zneužívání drog ve vězeních	136
6.11	Vzpoury a hromadné nekázně	140
7	Výchovná funkce trestu odnětí svobody	143
7.1	Výchovná funkce trestu	143
7.2	Zásady zacházení s odsouzenými	145
7.3	Realizace výchovné funkce trestu odnětí svobody	150
8	Ochranná opatření	156
8.1	Základní charakteristické znaky ochranných opatření	156
8.2	Ochranné léčení	158
8.2.1	Faktory ovlivňující ochranné léčení	161
8.3	Zabezpečovací detence	163
8.4	Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty	168
8.5	Ochranná výchova	168
8.5.1	Systém školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivně-výchovnou péči	170
8.5.2	Změny v pojetí specializovaných výchovných institucí pro děti	178

9 Alternativní tresty	182
9.1 Nežádoucí důsledky výkonu trestu odnětí svobody jako východiska hledání alternativních sankcí	182
9.2 Důvody vzniku a rozvoje různých forem alternativních řešení trestních věcí	185
9.3 Pojem alternativní sankce.	187
9.4 Přehled forem alternativního řešení trestních věcí.	190
9.4.1 Alternativy v trestním řízení	190
9.4.2 Alternativy k potrestání	195
9.4.3 Alternativy k trestu odnětí svobody	197
10 Kontinuální sociální péče	209
10.1 Důvody vzniku pomoci a péče o propuštěné z výkonu trestu – postpenitenciární péče	209
10.2 Vymezení pojmu postpenitenciární péče.	213
10.3 Kontinuální sociální péče	214
10.4 Subjekty kontinuální sociální péče	219
10.5 Další subjekty kontinuální sociální péče (nestátní neziskové organizace)	225
Seznam literatury	229
O autorech	239
Rejstřík	241

Praha, zdf 2008